ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 382

Archeologienota Textielstraat 26 te Waregem (West-Vlaanderen)

Programma van Maatregelen

MÜLLER O. & DEVALCKENEER L.

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2019
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Claeys Simon & Janssens David
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba.

Inhoudsopgave

1 Gemotiveerd advies ..... - 4 -
1.1 Aanwezigheid van een archeologische site ..... - 4 -
1.1 Potentieel op kenniswinst ..... - 5 -
1.2 Impactbepaling ..... - 6 -
1.3 Volledigheid van het onderzoek ..... - 6 -
2 Programma van maatregelen ..... - 7 -

1 Gemotiveerd advies

1.1 Aanwezigheid van een archeologische site

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek.

In deze paragraaf zullen de resultaten van het bureauonderzoek samengevat worden tot een concrete archeologische verwachting voor het onderzoeksterrein. Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

- Aan de hand van de geraadpleegde cartografische bronnen lijkt het projectgebied gedurende het merendeel van de 18de en 19de eeuw – de periode die deze bronnen visualiseren – vrij van bebouwing te blijven. Het onderzoeksgebied kent gedurende deze periode een constant landgebruik, namelijk landbouwgrond. De overschakeling van landbouwzone naar industriegebied vond plaats tussen na 1971 en voor 1990 zoals het luchtfotografisch onderzoek aanwees. Hierbij ging men over van landbouw- naar industriezone en werd het terrein ingenomen door een industriegebouw. Tijdens de daaropvolgende decennia bleef de lay-out van het terrein ongewijzigd hoewel haar omgeving zich steeds verder als industriezone ontwikkelde. Vandaag staat het perceel als milieubelastende industriezone gekarteerd. Een brand op woensdag 19 december 2018 zorgde echter voor de vernieling van het gebouw en zorgde tevens voor lekkages.
- De CAI-indicatoren bevonden zich zowel op als in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied. De meldingen binnen de contouren van het onderzoeksterrein betroffen allen losse vondsten daterend uit zowel prehistorische als historische periodes die tijdens veldprospecties uitgevoerd in de periode 1979-1985 aan het licht kwamen. Voor de prehistorische periode leverde de Steentijd een groot aantal (50-tal) losse vondsten op bestaande uit klingen, schrabbers en afslagen. Voor de historische periodes kwam de Romeinse periode aan de hand van vijf dakpannen aan het licht, de vroege Middeleeuwen aan de hand van een kuil met houtskoolresten en een vijftiental aardewerkscherven en tenslotte de late Middeleeuwen aan het hand van fragmenten ingevoerd steengoed en lokaal vervaardigd reducerend blauwgrijs aardewerk. Overige CAI-meldingen in de omgeving vulden de eerder vermelde periodes verder aan maar attesteerden eveneens de

Metaaltijden, de 17de en 18de eeuw. Voor de eerstgenoemde periode ging het om circulaire structuren, gedetecteerd via luchtfotografie, die als grafheuvels werden geïnterpreteerd. De Romeinse periode leverde verder nog vondstenconcentraties op bestaande uit aardewerk en bouwmateriaal. Voor de Middeleeuwse periode werden een zestal meldingen gemaakt van sites voorzien van een walgracht. Hierbij moet echter de kanttekening worden gemaakt dat al deze meldingen zich baseren op cartografische gegevens. Overige Middeleeuwse sporen kwamen in de vorm van grondsporen die de aanwezigheid van een motte aanduiden, als de aanwezigheid van een bakstenen kasteel. Tevens kwam een vondstenconcentratie van middeleeuws aardewerk aan het licht. De vroegmoderne en nieuwe tijd werden vertegenwoordigd door de sporen van een 17de eeuwse kapel, grondsporen van een 18de eeuwse herstelfase van het kasteel en een 18de eeuwse stenen stellingmoelen die echter via cartografisch onderzoek werd vastgesteld.

- De landschappelijke contextualisering van het onderzoeksgebied plaatst haar in de Gaverbeekdepressie op een hoogte van ongeveer 15 m TAW dat deel uitmaakt van het Leie-Schelde interfluvium. De bodemtypekaart leverde de aanwezigheid van podzolbodems en sterk gevlekte of verbrokkelde B-horizonten of -textuur aan. Deze geven met andere woorden gunstige indicaties naar occupatie van de regio in het verleden.

1.1 Potentieel op kenniswinst

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek voor het projectgebied Waregem – Textielstraat 26 kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet met absolute zekerheid bepaald worden. De CAI-indicator met melding van talrijke losse vondsten daterend uit zowel prehistorische als historische periodes vergroot echter deze kans.

Hierbij moet echter rekening gehouden worden met het feit dat er op het volledige plangebied reeds een industriehal stond met fundering van ongeveer 1,7m tot 2,6 meter diepte. Deze inplanting zal vermoedelijk reeds bodemverstoring met zich hebben meegebracht. Bovendien zullen de sloopwerken van de vorige industriehal en afgraving van de wegverhardingen vermoedelijk eveneens een significant negatieve impact teweeg gebracht hebben op de gaafheid van het eventueel aanwezig archeologisch bodemarchief. Het aanzetpijl van de funderingen van het nieuwe gebouw zal gelijk blijven aan het aanzetpijl van de vorige funderingen, de inplanting van de nieuwe industriehal vindt plaats op de oude inplanting en is hierbij kleiner in oppervlakte dan de vorige industriehal. Bij vergelijking van de contouren van het oude en het nieuwe gebouw zien we dat aan de noordzijde, op enkele punten verspreid, het nieuwe gebouw de contouren van het oude gebouw overschrijdt. De

betonverharding en steenslagverharding wordt gelegd over een gebied dat gedeeltelijk voorheen reeds wegverharding bevatte en zal niet dieper ingebed worden dan de vorige wegverharding. De inplanting van de weegbrug is nieuw en zal op een oppervlakte van ongeveer 60m² tot 1,3 meter diep ingebed worden.

Hoewel de CAI-indicatoren en de landschappelijke indicaties aanvankelijk een hoge verwachting aangeven naar archeologische sporen vanaf de Steentijden tot en met de 18e eeuw moet deze verwachting negatief bijgestuurd worden op basis van de bodemverstoring die op het terrein reeds heeft plaatsgevonden: de inplanting van de vorige industriehal met rondom liggende infrastructuur en de sloopwerken van dit gebouw inclusief funderingen en wegverhardingen hebben vermoedelijk ernstige bodemverstoring met zich meegebracht en bijgevolg een negatieve impact gehad op de gaafheid van het eventueel aanwezige archeologisch bodemarchief. De nieuwe inplanting van zowel het gebouw als de verhardingen blijft grotendeels binnen de lijnen van de vorige inplanting in oppervlakte en in diepte. Op enkele gedeeltes zal de nieuwe inplanting de oude beperkt overschrijden, maar dit betreft zones met zeer beperkte oppervlaktes die bovendien tot mekaar verspreid liggen. De kenniswinst die mogelijk gegenereerd zou worden bij een vervolgonderzoek voor deze gedeeltes zou zeer partieel en versnipperd zijn waardoor een kosten-baten analyse negatief uitdraait. Aan de hand van bovengenoemde argumenten wordt voor dit plangebied dan ook geen verder onderzoek geadviseerd.

1.2 Impactbepaling

De opdrachtgever plant te Waregem, Textielstraat 26, de bouw van een nieuwe fabriek met ruimte voor productie, een labo, ontvangstruimte, opslag en beheer van gevaarlijke en niet-gevaarlijke stoffen met grondoppervlakte van ca 6850m². Rondom de bebouwing zullen parkeerplaatsen komen alsook wegverharding deels uit beton, deels uit steenslag. Deze wegverhardingen bedragen in totaal een oppervlakte van ca 3340m ² aan betonverharding en ca. 426m² aan steenslagverharding. Aan de noordoostzijde zal een eerste verdieping van het gebouw over een deel van de verharding heen steunen op pilaren en die dus ook een fundering zullen hebben. Deze funderingen zullen qua aanzetpijl niet dieper zitten dan de funderingen van de vorige industriehal.

1.3 Volledigheid van het onderzoek

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden

geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel het bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem werd gesteld dat de aanvankelijke hoge verwachting naar archeologische sporen vanaf de Steentijden tot en met de 18e eeuw negatief moet worden bijgestuurd vanwege de reeds gebeurde bodemverstoring. Aangezien de bodemingrepen van de nieuwe inplanting grotendeels zullen plaatsgrijpen binnen het oppervlakte en de dieptes waarin voorheen reeds ingrepen gebeurden en de zones met nieuwe bodemingrepen te beperkt in oppervlakte zijn en versnipperd over het terrein liggen, concludeert ADEDE de kenniswinst die mogelijk gegenereerd zou worden bij een vervolgonderzoek voor deze gedeeltes te partieel en versnipperd zouden zijn waardoor een kosten-baten analyse negatief uitdraait. Aan de hand van bovengenoemde argumenten wordt voor dit plangebied dan ook geen verder onderzoek geadviseerd. Bijgevolg wordt geen programma van maatregelen opgesteld.

2 Programma van maatregelen

Binnen het verslag van resultaten en in bovenstaand gemotiveerd advies werd aangetoond dat het potentieel op waardevolle kenniswinst ontbreekt bij de uitvoer van verder archeologisch voor- en/of vervolg onderzoek. Volgens artikel 5.2 van de Code van Goede Praktijk is verder (voor)onderzoek dan ook niet aangewezen. Verdere maatregelen inzake archeologisch onderzoek worden dan ook – conform de Code van Goede Praktijk – niet voorgesteld. Een programma van maatregelen is bijgevolg niet van toepassing.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, van zijn verplichting om tijdens het uitvoeren van de geplande werken steeds rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht. Eventuele toevalsvondsten dienen steeds gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.